

การส่งเสริมอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอล ภายใต้การแข่งขันในระดับ Thai League 1 (ไทยลีก 1) เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น

Football Industry: The relation between football clubs in the Thai League 1 and Local Economic Development, and How to Promote It

นัคนางค์ กุลนาศิริ^{1*}

Nakanang Kulnartsiri^{1*}

^{1*}ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์; Doctor of Philosophy Program in Public Administration, Graduate School of Public Administration, National Institute of Development Administration, Thailand

*Corresponding Author; e-mail : n.kulnartsiri@gmail.com

DOI : 10.65205/jlgisrru.2026.e301942

Received : May 12, 2026; Revised : August 12, 2026; Accepted : August 31, 2026

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอุตสาหกรรมฟุตบอลอาชีพ โดยเฉพาะไทยลีก 1 (TL1) กับการพัฒนาเศรษฐกิจและรายได้ในท้องถิ่นของภาคเหนือของประเทศไทย นอกจากนี้ยังศึกษาถึงกลไกโดยตรงและทางอ้อมที่ฟุตบอลอาชีพมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจระดับจังหวัด บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก และแนวทางการกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมฟุตบอลในฐานะตัวขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่น ส่วนประกอบเชิงปริมาณใช้ข้อมูลทุติยภูมิแบบพาเนลรายปีจาก 17 จังหวัดภาคเหนือ ครอบคลุมช่วงปี 2012–2024 การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุ การสร้างแบบจำลองข้อมูลแบบพาเนล และการวิเคราะห์เส้นทางภายในกรอบการสร้างแบบจำลองสมการโครงสร้างถูกนำมาใช้เพื่อประเมินผลกระทบของการเข้าร่วม TL1 กิจกรรมการท่องเที่ยว การใช้จ่ายสนับสนุนกีฬา และการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) รายได้ต่อหัว และการจ้างงาน ส่วนประกอบเชิงคุณภาพประกอบด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างและการสนทนากลุ่มย่อยกับผู้ให้ข้อมูลที่คัดเลือกมาอย่างเจาะจงจำนวน 105 คน จากภาครัฐ ภาคเอกชน สโมสรฟุตบอล ธุรกิจท้องถิ่น ผู้สนับสนุน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนในจังหวัดเชียงราย ลำพูน สุโขทัย และอุทัยธานี ข้อมูลเชิงคุณภาพได้รับการวิเคราะห์ตามหัวข้อและตรวจสอบความถูกต้องผ่านการตรวจสอบแบบไตรมุม

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าสโมสรและรายการแข่งขัน TL1 มีความสัมพันธ์เชิงบวกและมีนัยสำคัญกับการเติบโตทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น จังหวัดที่เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขัน TL1 มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GPP) และรายได้ต่อหัวสูงกว่าจังหวัดที่ไม่มีการแข่งขัน TL1 อย่างมีนัยสำคัญ ประโยชน์เหล่านี้เกิดขึ้นส่วน

Citation : Kulnartsiri, N. (2026). Football Industry: The relation between football clubs in the Thai League 1 and Local



Economic Development, and How to Promote It. *Journal of Local Governance and Innovation*, 10(2), e301942.

<https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2026.e301942>

ใหญ่จากรายได้จากการท่องเที่ยว การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว การบริโภคที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขัน กิจกรรมในห่วงโซ่อุปทาน และการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม ไม่พบหลักฐานที่แน่ชัดว่าการเข้าร่วม TL1 เพิ่มการจ้างงานในท้องถิ่นโดยตรง ส่วนหนึ่งเป็นเพราะงานที่เกี่ยวข้องกับฟุตบอลจำนวนมากเป็นงานชั่วคราวหรือตามฤดูกาล ผลการวิจัยเชิงคุณภาพแสดงให้เห็นเพิ่มเติมว่า ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการแบบร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ สโมสรฟุตบอล ธุรกิจ และชุมชนท้องถิ่น ดังนั้น ฟุตบอลอาชีพควรบูรณาการเข้ากับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬา โครงสร้างพื้นฐานร่วมกัน การมีส่วนร่วมของธุรกิจท้องถิ่น ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชนที่ประสานงานกัน การจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ และกองทุนพัฒนาเศรษฐกิจกีฬาที่รับผิดชอบต่อท้องถิ่น มาตรการเหล่านี้สามารถปรับปรุงขีดความสามารถในการแข่งขัน กระจายรายได้ และเสริมสร้างความยั่งยืนในระยะยาวของเศรษฐกิจฟุตบอลระดับจังหวัดได้

คำสำคัญ (Keywords) : อุตสาหกรรมฟุตบอล, ไทยลีก 1, การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น, เศรษฐศาสตร์การกีฬา, เศรษฐกิจการท่องเที่ยว, การมีส่วนร่วม, Panel Data Analysis

Abstract

This mixed-methods study examined the relationship between the professional football industry, particularly Thai League 1 (TL1), and local economic development and income in Northern Thailand. It also investigated the direct and indirect mechanisms through which professional football influences provincial economies, the roles of key stakeholders, and policy approaches for promoting football as a driver of local development. The quantitative component used annual secondary panel data from 17 northern provinces covering 2012–2024. Multiple regression analysis, panel-data models, and path analysis within a structural equation modeling framework were applied to assess the effects of TL1 participation, tourism activity, sports-support expenditure, and infrastructure investment on gross provincial product (GPP), per capita income, and employment. The qualitative component comprised semi-structured in-depth interviews and focus group discussions with 105 purposively selected informants from the public sector, private sector, football clubs, local businesses, supporters, and community stakeholders in Chiang Rai, Lamphun, Sukhothai, and Uthai Thani. Qualitative data were analyzed thematically and verified through triangulation.

The findings indicate that TL1 clubs and competitions were positively and significantly associated with local economic growth. Provinces hosting TL1 clubs recorded approximately

Citation : ณ์คนางค์ กุลนาถศิริ. (2569). การส่งเสริมอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอล ภายใต้การแข่งขันในระดับ Thai League 1 (ไทยลีก 1) เพื่อ



การพัฒนาเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 10(2), e301942.

<https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2026. e301942>

7–10 percent higher GPP and 8–12 percent higher per capita income than provinces without TL1 competitions. These benefits occurred principally through tourism revenue, visitor expenditure, match-related consumption, supply-chain activities, and infrastructure investment. However, no conclusive evidence was found that TL1 participation directly increased local employment, partly because many football-related jobs were temporary or seasonal. The qualitative findings further show that sustained economic benefits depend on collaborative governance among government agencies, football clubs, businesses, and local communities. Accordingly, professional football should be integrated with sport-tourism development, shared infrastructure, local business participation, coordinated public–private–community partnerships, integrated budgeting, and a locally accountable sports economy development fund. These measures can improve competitiveness, distribute income, and strengthen the long-term sustainability of provincial football economies.

Keywords : Football Industry, Thai League 1, Local Economic Development, Sports Economy, Tourism Economy, Collaboration, Panel Data Analysis

บทนำ (Introduction)

ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา อุตสาหกรรมกีฬาได้พัฒนาจากกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนและสุขภาพไปสู่กลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น ผ่านการท่องเที่ยว การจ้างงาน การลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ลิขสิทธิ์สื่อ และการขยายตัวของธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้อง (Hums et al., 1999; Pitts & Stotlar, 2013) ในบรรดากีฬาประเภทต่าง ๆ ฟุตบอลอาชีพมีบทบาททางเศรษฐกิจอย่างเด่นชัด โดยเชื่อมโยงกับการพัฒนาเมือง การสร้างภาพลักษณ์และอัตลักษณ์ของพื้นที่ ตลอดจนการเติบโตทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Li et al., 2008) หลายประเทศจึงใช้ลีกฟุตบอลอาชีพและสโมสรฟุตบอลเป็นเครื่องมือกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่นผ่านการท่องเที่ยวเชิงกีฬา การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และกิจกรรมเชิงพาณิชย์ที่เกิดขึ้นโดยรอบการแข่งขัน อย่างไรก็ตาม ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของทีมกีฬาอาชีพและสนามกีฬายังคงเป็นข้อถกเถียง เนื่องจากงานวิจัยส่วนหนึ่งพบผลเชิงบวกต่อรายได้ การท่องเที่ยว และการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ขณะที่อีกส่วนหนึ่งเห็นว่าผลกระทบดังกล่าวอาจถูกประเมินสูงเกินจริงและไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ระยะยาวอย่างชัดเจนแก่ชุมชนเจ้าภาพ (Baade & Dye, 1990; Coates & Humphreys, 2002; Bradbury et al., 2023)

แนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยกีฬาอธิบายว่า กิจกรรมกีฬาสามารถส่งผลต่อเศรษฐกิจท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านการใช้จ่ายของผู้ชมและนักท่องเที่ยว ธุรกิจที่พักและอาหาร การขนส่ง การค้าปลีก และการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง (Crompton, 1995; Coates & Humphreys,

Citation : Kulnartsiri, N. (2026). Football Industry: The relation between football clubs in the Thai League 1 and Local



Economic Development, and How to Promote It. *Journal of Local Governance and Innovation*, 10(2), e301942.

<https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2026.e301942>

2003) อย่างไรก็ดี ผลประโยชน์สุทธิอาจลดลงจากผลกระทบจากการทดแทนและผลกระทบจากการเบียดบัง กล่าวคือ ผู้บริโภคอาจเพียงโยกย้ายการใช้จ่ายจากกิจกรรมอื่นในท้องถิ่นมายังกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกีฬา โดยไม่ได้สร้างอุปสงค์หรือรายได้ใหม่ทั้งหมด (Coates & Humphreys, 2008) ในประเทศไทย อุตสาหกรรมฟุตบอลอาชีพ โดยเฉพาะไทยลีก 1 ซึ่งเป็นลีกสูงสุดของประเทศ มีความเชื่อมโยงกับลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสด การสนับสนุน การจำหน่ายบัตรและสินค้า การท่องเที่ยว และธุรกิจบริการ ขณะเดียวกัน สโมสรฟุตบอลยังมีบทบาทในการสร้างอัตลักษณ์ ความผูกพัน และกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายในจังหวัด แต่ยังคงขาดหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ใช้ข้อมูลระยะยาวระดับจังหวัดเพื่ออธิบายว่าประโยชน์ดังกล่าวเกิดขึ้นจริงเพียงใด ผ่านกลไกใด และกระจายไปสู่เศรษฐกิจท้องถิ่นอย่างไร

งานวิจัยที่ผ่านมาในระดับนานาชาติส่วนใหญ่มุ่งศึกษามหกรรมกีฬาขนาดใหญ่ เช่น กีฬาโอลิมปิกและฟุตบอลโลก หรือแฟรนไชส์กีฬาอาชีพในเมืองขนาดใหญ่และประเทศพัฒนาแล้ว ขณะที่การศึกษาผลกระทบของลีกฟุตบอลอาชีพภายในประเทศต่อเศรษฐกิจระดับจังหวัดในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ยังมีอยู่อย่างจำกัด งานวิจัยนี้จึงมุ่งเติมเต็มช่องว่างดังกล่าวด้วยการศึกษาความสัมพันธ์และอิทธิพลของอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอลภายใต้การแข่งขันไทยลีก 1 ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่นใน 17 จังหวัดภาคเหนือของประเทศไทย รวมทั้งศึกษากลไกที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว การลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน และความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ผลการศึกษาจะช่วยเพิ่มหลักฐานในวรรณกรรมเศรษฐศาสตร์การกีฬา และสนับสนุนการกำหนดนโยบายที่เชื่อมโยงฟุตบอลอาชีพกับการท่องเที่ยว การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมธุรกิจท้องถิ่น และการกระจายรายได้ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมของอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอลภายใต้การแข่งขันไทยลีก 1 ที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาบทบาทและรูปแบบความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการส่งเสริมอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอลเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น
3. เพื่อเสนอแนวทางเชิงนโยบายในการส่งเสริมอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอลภายใต้การแข่งขันไทยลีก 1 ให้เป็นกลไกยกระดับเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

อุตสาหกรรมกีฬาและการพัฒนาเศรษฐกิจ

อุตสาหกรรมกีฬาเป็นองค์ประกอบสำคัญของเศรษฐกิจสมัยใหม่ เนื่องจากครอบคลุมทั้งการผลิตสินค้าและบริการกีฬา การจัดการแข่งขัน ลิขสิทธิ์สื่อ การตลาด และการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับกีฬา ตาม

Citation : ญัตติพงศ์ กุลนาถศิริ. (2569). การส่งเสริมอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอล ภายใต้การแข่งขันในระดับ Thai League 1 (ไทยลีก 1) เพื่อ



การพัฒนาเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 10(2), e301942.

<https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2026. e301942>

แนวคิดของ Pitts et al. (1994) ขอบเขตของอุตสาหกรรมกีฬาได้จำกัดอยู่เฉพาะกิจกรรมการแข่งขัน แต่รวมถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นตลอดห่วงโซ่อุปทาน ขณะที่ Hums et al. (1999) ชี้ให้เห็นว่า อุตสาหกรรมดังกล่าวยังเชื่อมโยงกับการจัดการนันทนาการ การบริหารสิ่งอำนวยความสะดวก การตลาด กีฬา และองค์กรกีฬาอาชีพ จึงสามารถสร้างผลกระทบต่อการท่องเที่ยว การจ้างงาน การลงทุนด้าน โครงสร้างพื้นฐาน และการฟื้นฟูเมืองได้พร้อมกัน

ในบรรดากีฬาอาชีพ ฟุตบอลมีศักยภาพสูงในการสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม ผลกระทบทางตรงเกิดจากการจำหน่ายบัตรเข้าชม ลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสด รายได้จากผู้สนับสนุน และการจำหน่ายสินค้า ส่วนผลกระทบทางอ้อมเกิดจากการใช้จ่ายด้านที่พัก อาหาร การเดินทาง การค้าปลีก และการลงทุนที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการแข่งขัน (Li et al., 2008) ผลกระทบเหล่านี้สามารถขยายตัวผ่านกลไกทวีคูณทางเศรษฐกิจ เมื่อรายจ่ายของผู้ชมและนักท่องเที่ยวหมุนเวียนต่อไปยังธุรกิจและแรงงานในพื้นที่ Crompton (1995) อธิบายว่า กิจกรรมกีฬาจะสร้างประโยชน์แก่เศรษฐกิจท้องถิ่นได้เมื่อสามารถดึงดูดการ ใช้จ่ายใหม่เข้าสู่ชุมชนเจ้าภาพ ขณะที่ Gratton et al. (2000) เห็นว่า กีฬายังช่วยเสริมภาพลักษณ์ของ จุดหมายปลายทาง กระตุ้นการท่องเที่ยว และดึงดูดการลงทุน ดังนั้น ประโยชน์ทางเศรษฐกิจของกีฬาไม่ได้ ขึ้นอยู่กับการแข่งขันเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับความสามารถของพื้นที่ในการเชื่อมกิจกรรมกีฬาเข้ากับ ระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นด้วย

ฟุตบอลอาชีพและผลกระทบทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น

ฟุตบอลอาชีพได้พัฒนาจากกิจกรรมการแข่งขันไปสู่สถาบันทางเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการ ท่องเที่ยว ความบันเทิง การขนส่ง สื่อ และธุรกิจท้องถิ่น สโมสรฟุตบอลจึงสามารถทำหน้าที่เป็นทั้งองค์กร กีฬา สัญลักษณ์ของพื้นที่ และศูนย์กลางของระบบนิเวศทางเศรษฐกิจระดับเมืองหรือจังหวัด (Shank & Lyberger, 2014) อย่างไรก็ตาม ขนาดและความยั่งยืนของผลประโยชน์ดังกล่าวขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของแต่ละ พื้นที่ มิได้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติจากการมีสโมสรหรือสนามกีฬา

หลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับผลกระทบของกีฬาอาชีพยังให้ข้อสรุปที่แตกต่างกัน Baade และ Dye (1990) พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกด้านกีฬาอาจสนับสนุนการพัฒนาเมืองได้ภายใต้เงื่อนไขเฉพาะ โดยเฉพาะเมื่อเชื่อมโยงกับนโยบายพัฒนาเมืองในภาพรวม ส่วน Coates และ Humphreys (2003) ชี้ว่า กิจกรรมกีฬาอาชีพอาจส่งผลต่อรายได้และการจ้างงานในภาคบริการและค้าปลีกซึ่งตั้งอยู่โดยรอบพื้นที่ จัดการแข่งขัน อย่างไรก็ตาม ผลประโยชน์ที่ปรากฏอาจมิใช่กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นใหม่ทั้งหมด เพราะ ผู้บริโภคในท้องถิ่นอาจเพียงย้ายการใช้จ่ายจากกิจกรรมบันเทิงประเภทอื่นมาสู่การบริโภคกีฬา อันเป็น ผลกระทบจากการทดแทน (Coates & Humphreys, 2008) นอกจากนี้ ความแออัด ราคาสินค้าและบริการ ที่สูงขึ้น หรือข้อจำกัดในการเข้าถึงพื้นที่อาจทำให้นักท่องเที่ยวทั่วไปหลีกเลี่ยงพื้นที่ในช่วงการแข่งขันและ ก่อให้เกิดผลกระทบจากการเบียดบัง (Coates & Humphreys, 2002)

Citation : Kulnartsiri, N. (2026). Football Industry: The relation between football clubs in the Thai League 1 and Local



Economic Development, and How to Promote It. *Journal of Local Governance and Innovation*, 10(2), e301942.

<https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2026.e301942>

ข้อถกเถียงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การประเมินผลของฟุตบอลอาชีพไม่ควรพิจารณาเฉพาะรายได้รวมที่เกิดขึ้นในวันแข่งขัน แต่ต้องคำนึงถึงแหล่งที่มาของการใช้จ่าย การรั่วไหลของรายได้ การทดแทนกิจกรรมเดิม และความต่อเนื่องของผลประโยชน์ในระยะยาวด้วย Bradbury et al. (2023) เสนอว่า ผลกระทบของกีฬาอาชีพขึ้นอยู่กับโครงสร้างเศรษฐกิจของพื้นที่ ขนาดของกิจกรรมกีฬา และระดับการบูรณาการระหว่างอุตสาหกรรมกีฬากับยุทธศาสตร์พัฒนาภูมิภาค ดังนั้น ฟุตบอลอาชีพมีแนวโน้มสร้างประโยชน์แก่ท้องถิ่นได้มากขึ้นเมื่อดำเนินการควบคู่กับการส่งเสริมการท่องเที่ยว การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการมีส่วนร่วมของธุรกิจและชุมชนในพื้นที่

การท่องเที่ยวเชิงกีฬาและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

การท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงกิจกรรมกีฬากับเศรษฐกิจท้องถิ่น Gibson (1998) ให้นิยามการท่องเที่ยวเชิงกีฬาว่าเป็นการเดินทางออกจากสภาพแวดล้อมปกติเพื่อชมหรือเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา การเดินทางดังกล่าวก่อให้เกิดการใช้จ่ายด้านที่พัก อาหารและเครื่องดื่ม การขนส่ง ความบันเทิง และการค้าปลีก โดยประโยชน์ที่ท้องถิ่นได้รับจะเพิ่มขึ้นเมื่อสามารถดึงดูดผู้มาเยือนจากภายนอกพื้นที่และขยายระยะเวลาพำนักได้

ในบริบทของฟุตบอลอาชีพ สโมสร สนามแข่งขัน และกิจกรรมวันแข่งขันสามารถเป็นส่วนหนึ่งของภาพลักษณ์และอัตลักษณ์ของจุดหมายปลายทาง Higham และ Hinch (2009) ชี้ว่า การท่องเที่ยวเชิงกีฬามีส่วนสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันและการสร้างแบรนด์ของพื้นที่ หากการแข่งขันฟุตบอลเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยว วัฒนธรรม อาหาร และผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น การใช้จ่ายของผู้ชมจะกระจายจากสนามแข่งขันไปยังธุรกิจประเภทอื่นและสร้างผลกระทบแบบทวีคูณนอกภาคกีฬา (Gratton et al., 2000) ด้วยเหตุนี้รายได้จากการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว และจำนวนนักท่องเที่ยวจึงเป็นตัวแปรสำคัญในการอธิบายผลทางอ้อมของฟุตบอลอาชีพต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด รายได้ต่อหัว และการจ้างงาน

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการลงทุนภาครัฐ

โครงสร้างพื้นฐานเป็นอีกกลไกหนึ่งที่เชื่อมโยงฟุตบอลอาชีพกับการพัฒนาเศรษฐกิจ การลงทุนในสนามกีฬา ระบบคมนาคม พื้นที่สาธารณะ และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้มาเยือนอาจช่วยเพิ่มการเข้าถึงกระตุ้นกิจกรรมทางธุรกิจ และยกระดับความสามารถของพื้นที่ในการรองรับนักท่องเที่ยว Agha และ Rascher (2021) เสนอว่า โครงสร้างพื้นฐานด้านกีฬาสามารถสนับสนุนการพัฒนาเมืองได้เมื่อเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาระยะยาวและเชื่อมโยงกับโครงสร้างเศรษฐกิจของพื้นที่

อย่างไรก็ตาม การลงทุนภาครัฐในโครงสร้างพื้นฐานด้านกีฬาต้องพิจารณาความคุ้มค่าและต้นทุนค่าเสียโอกาส เนื่องจากงบประมาณดังกล่าวอาจถูกนำไปใช้กับบริการสาธารณะหรือโครงการพัฒนาประเภทอื่นได้ การมีสนามกีฬาหรือการเพิ่มงบประมาณด้านกีฬาเพียงอย่างเดียวจึงไม่รับประกันว่าจะก่อให้เกิดผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่เพียงพอ (Baade, 1996) ประโยชน์จะเกิดขึ้นได้ชัดเจนขึ้นเมื่อโครงสร้างพื้นฐานสามารถใช้ประโยชน์ได้หลายวัตถุประสงค์ เชื่อมต่อกับระบบขนส่งและการท่องเที่ยว และมีแผนการใช้

ประโยชน์ทั้งในและนอกฤดูกาลแข่งขัน ดังนั้น การวิเคราะห์ผลของฟุตบอลอาชีพควรแยกผลของงบประมาณสนับสนุนกีฬาออกจากผลของการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน และพิจารณาว่าปัจจัยทั้งสองส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจท้องถิ่นโดยตรงหรือทำงานร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยว

บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ

การเปลี่ยนกิจกรรมฟุตบอลให้เป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจในระยะยาวจำเป็นต้องอาศัยการประสานงานของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่าย ภาครัฐมีบทบาทด้านนโยบาย กฎระเบียบ งบประมาณ และโครงสร้างพื้นฐาน สโมสรฟุตบอลทำหน้าที่จัดการแข่งขัน สร้างกิจกรรมทางการตลาด และเชื่อมโยงผู้สนับสนุนกับพื้นที่ ภาคธุรกิจนำกิจกรรมฟุตบอลไปต่อยอดเป็นสินค้าและบริการ ขณะที่ประชาชน แฟนบอล และชุมชนเป็นฐานของการมีส่วนร่วม การบริโภค และอัตลักษณ์ท้องถิ่น

บทบาทของแต่ละภาคส่วนจึงควรพิจารณาในลักษณะเครือข่ายมากกว่าการดำเนินงานแยกส่วน หากขาดการประสานแผนงาน กิจกรรมฟุตบอลอาจสร้างรายได้เฉพาะภายในสโมสรหรือช่วงวันแข่งขัน และไม่กระจายไปยังระบบเศรษฐกิจในพื้นที่อย่างทั่วถึง ในทางกลับกัน การเชื่อมการแข่งขันเข้ากับการท่องเที่ยว การคมนาคม ธุรกิจท้องถิ่น และกิจกรรมชุมชน สามารถเพิ่มระยะเวลาการใช้จ่าย สร้างมูลค่าเพิ่ม และช่วยให้ผลประโยชน์กระจายไปสู่ผู้ประกอบการและประชาชนได้มากขึ้น ประเด็นดังกล่าวทำให้การศึกษาบทบาทและรูปแบบความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนเป็นส่วนสำคัญของการอธิบายผลกระทบทางเศรษฐกิจของฟุตบอลอาชีพ

ช่องว่างทางการวิจัย

จากการสังเคราะห์วรรณกรรมพบช่องว่างสำคัญสามประการ ประการแรก งานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งศึกษามหกรรมกีฬาขนาดใหญ่หรือกีฬาอาชีพในประเทศพัฒนาแล้ว ขณะที่หลักฐานเกี่ยวกับลีกฟุตบอลอาชีพภายในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ยังมีจำกัด ประการที่สอง การศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่ยังขาดการใช้ข้อมูลระยะยาวระดับจังหวัดเพื่อเปรียบเทียบพื้นที่ที่มีและไม่มีสโมสรไทยลีก 1 และเพื่อแยกผลกระทบทางตรงออกจากผลที่เกิดผ่านการท่องเที่ยวและโครงสร้างพื้นฐาน ประการที่สาม ยังมีการศึกษาจำกัดที่บูรณาการการวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจกับบทบาทและความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

งานวิจัยนี้จึงมุ่งเติมเต็มช่องว่างดังกล่าวด้วยการศึกษาความสัมพันธ์และอิทธิพลของอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอลภายใต้การแข่งขันไทยลีก 1 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด รายได้ต่อหัว และการจ้างงานในพื้นที่ภาคเหนือ พร้อมวิเคราะห์บทบาทของการท่องเที่ยว งบประมาณสนับสนุนกีฬา และการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งศึกษาบทบาทและรูปแบบความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การบูรณาการหลักฐานเชิงปริมาณระดับจังหวัดกับข้อมูลเชิงคุณภาพจากพื้นที่ศึกษาจะช่วยอธิบายได้ทั้งขนาดของผลกระทบ กลไกที่ทำให้ผลกระทบเกิดขึ้น และเงื่อนไขด้านการบริหารจัดการที่จำเป็นต่อการกระจายประโยชน์สู่เศรษฐกิจท้องถิ่น

Citation : Kulnartsiri, N. (2026). Football Industry: The relation between football clubs in the Thai League 1 and Local



Economic Development, and How to Promote It. *Journal of Local Governance and Innovation*, 10(2), e301942.

<https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2026.e301942>

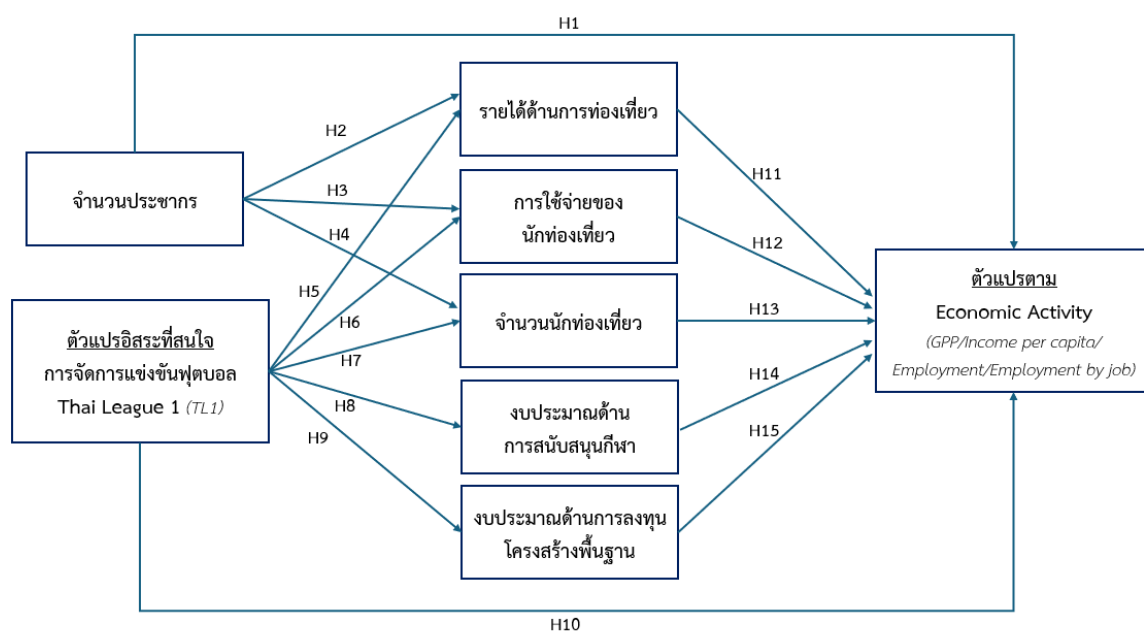
กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

กรอบแนวคิดการวิจัยพัฒนาขึ้นจากแนวคิดเศรษฐศาสตร์การกีฬาและผลกระทบแบบทวีคูณทางเศรษฐกิจ ซึ่งอธิบายว่า การจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพสามารถก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม ผลกระทบทางตรงเกิดจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขัน ขณะที่ผลกระทบทางอ้อมเกิดจากการขยายตัวของรายได้และการใช้จ่ายในภาคการท่องเที่ยว ตลอดจนการสนับสนุนกีฬาและการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Crompton, 1995; Coates & Humphreys, 2003; Gratton et al., 2000)

ตามแผนภาพที่ 1 งานวิจัยกำหนดตัวแปรต้นจำนวน 2 ตัว ได้แก่ จำนวนประชากร ซึ่งใช้เป็นตัวแปรควบคุมที่สะท้อนความแตกต่างด้านขนาดและลักษณะของแต่ละจังหวัด และการจัดการแข่งขันฟุตบอลไทยลีก 1 (TL1) ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระที่สนใจ โดยกำหนดเป็นตัวแปรหุ่นเพื่อจำแนกระหว่างจังหวัดที่มีและไม่มี การจัดการแข่งขันไทยลีก 1 ทั้งนี้ จำนวนประชากรถูกกำหนดให้มีอิทธิพลโดยตรงต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (H1) และมีอิทธิพลต่อรายได้ด้านการท่องเที่ยว การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว และจำนวนนักท่องเที่ยว (H2–H4) เพื่อควบคุมผลที่อาจเกิดจากความแตกต่างของขนาดประชากรระหว่างจังหวัด

การจัดการแข่งขันฟุตบอลไทยลีก 1 ถูกกำหนดให้มีอิทธิพลต่อปัจจัยทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องจำนวน 5 ตัว ได้แก่ รายได้ด้านการท่องเที่ยว การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยว งบประมาณด้านการสนับสนุนกีฬา และงบประมาณด้านการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน (H5–H9) รวมทั้งมีอิทธิพลโดยตรงต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น (H10) ขณะเดียวกัน ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องทั้ง 5 ตัวถูกกำหนดให้มีอิทธิพลต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (H11–H15) จึงทำหน้าที่เป็นเส้นทางอิทธิพลทางอ้อมที่เชื่อมโยงการจัดการแข่งขันไทยลีก 1 กับผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจระดับจังหวัด

ตัวแปรตามของกรอบแนวคิด คือ กิจกรรมทางเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น (Economic Activity) ซึ่งวัดจากผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) รายได้ต่อหัว และการจ้างงาน กรอบแนวคิดจึงมุ่งทดสอบทั้งอิทธิพลทางตรงของจำนวนประชากรและการจัดการแข่งขันไทยลีก 1 ที่มีต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ตลอดจนอิทธิพลทางอ้อมของไทยลีก 1 ผ่านการท่องเที่ยว งบประมาณสนับสนุนกีฬา และการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพื่ออธิบายกลไกที่อุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอลเชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด งานวิจัย เรื่อง การส่งเสริมอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอลภายใต้การแข่งขันในระดับ Thai League 1 (ไทยลีก 1) เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น

สมมติฐานการวิจัย

- H1 จำนวนประชากรมีอิทธิพลทางบวกต่อเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น (Economic Activity)
- H2 จำนวนประชากรมีอิทธิพลทางบวกต่อรายได้ด้านการท่องเที่ยว
- H3 จำนวนประชากรมีอิทธิพลทางบวกต่อการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว
- H4 จำนวนประชากรมีอิทธิพลทางบวกต่อจำนวนนักท่องเที่ยว
- H5 การจัดการแข่งขันฟุตบอลในระดับ Thai League 1 (TL1) มีอิทธิพลทางบวกรายได้ด้านการท่องเที่ยว
- H6 การจัดการแข่งขันฟุตบอลในระดับ Thai League 1 (TL1) มีอิทธิพลทางบวกการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว
- H7 การจัดการแข่งขันฟุตบอลในระดับ Thai League 1 (TL1) มีอิทธิพลทางบวกจำนวนนักท่องเที่ยว
- H8 การจัดการแข่งขันฟุตบอลในระดับ Thai League 1 (TL1) มีอิทธิพลทางบวกงบประมาณด้านการสนับสนุนกีฬา
- H9 การจัดการแข่งขันฟุตบอลในระดับ Thai League 1 (TL1) มีอิทธิพลทางบวกงบประมาณด้านการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน
- H10 การจัดการแข่งขันฟุตบอลในระดับ Thai League 1 (TL1) มีอิทธิพลทางบวกต่อเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น (Economic Activity)

Citation : Kulnartsiri, N. (2026). Football Industry: The relation between football clubs in the Thai League 1 and Local



Economic Development, and How to Promote It. *Journal of Local Governance and Innovation*, 10(2), e301942.

<https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2026.e301942>

H11 รายได้ด้านการท่องเที่ยวมีอิทธิพลทางบวกต่อเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น (Economic Activity)

H12 การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวมีอิทธิพลทางบวกต่อเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น (Economic Activity)

H13 จำนวนนักท่องเที่ยวมีอิทธิพลทางบวกต่อเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น (Economic Activity)

H14 งบประมาณด้านการสนับสนุนกีฬามีอิทธิพลทางบวกต่อเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น (Economic Activity)

H15 งบประมาณด้านการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานมีอิทธิพลทางบวกต่อเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น (Economic Activity)

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. การออกแบบการวิจัย

การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยบูรณาการการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และอิทธิพลของอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอลภายใต้การแข่งขันไทยลีก 1 ที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่นในภาคเหนือของประเทศไทย การวิจัยเชิงปริมาณใช้ข้อมูลทุติยภูมิระดับจังหวัดเพื่อวิเคราะห์อิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมของการจัดการแข่งขันไทยลีก 1 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด รายได้ต่อหัว และการจ้างงาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งศึกษาบทบาท ความสัมพันธ์ และรูปแบบความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการส่งเสริมอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอล

การบูรณาการข้อมูลดำเนินการในขั้นตอนการตีความผล โดยนำข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการอภิปรายกลุ่มมาใช้อธิบาย สนับสนุน หรือขยายความผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยว การสนับสนุนกีฬา การลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน และความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย วิธีการดังกล่าวช่วยให้สามารถพิจารณาได้ทั้งขนาดของผลกระทบทางเศรษฐกิจและเงื่อนไขเชิงบริบทที่ทำให้ผลกระทบดังกล่าวเกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่

2. การวิจัยเชิงปริมาณ

2.1 พื้นที่ศึกษา ขอบเขตข้อมูล และหน่วยวิเคราะห์

การวิจัยเชิงปริมาณครอบคลุม 17 จังหวัดในภาคเหนือของประเทศไทย ประกอบด้วยจังหวัดในภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัด และภาคเหนือตอนล่าง 9 จังหวัด การเลือกพื้นที่ดังกล่าวทำให้สามารถเปรียบเทียบผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างจังหวัดที่มีและไม่มีการจัดการแข่งขันฟุตบอลไทยลีก 1 ได้ภายใต้บริบทภูมิภาคเดียวกัน

Citation : ญัณนงค์ กุลนาถศิริ. (2569). การส่งเสริมอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอล ภายใต้การแข่งขันในระดับ Thai League 1 (ไทยลีก 1) เพื่อ



การพัฒนาเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 10(2), e301942.

<https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2026. e301942>

ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลรายปีระหว่าง พ.ศ. 2555–2567 รวมระยะเวลา 13 ปี โดยมีหน่วยวิเคราะห์เป็น “จังหวัด-ปี” (province-year) ชุดข้อมูลแบบพาเนลที่สมดุลจึงประกอบด้วยข้อมูลทั้งหมด 221 หน่วยสังเกต การกำหนดช่วงเวลาดังกล่าวพิจารณาจากความต่อเนื่องและความพร้อมของข้อมูลเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว งบประมาณ และการแข่งขันฟุตบอลในระดับจังหวัด

2.2 แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากสถิติและรายงานที่เผยแพร่โดยหน่วยงานภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ (1) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำหรับข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดและรายได้ต่อหัว (2) สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำหรับข้อมูลประชากรและการจ้างงาน (3) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สำหรับข้อมูลรายได้จากการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว และจำนวนนักท่องเที่ยว (4) กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง สำหรับข้อมูลงบประมาณสนับสนุนกีฬาและงบประมาณลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน (5) สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ สำหรับข้อมูลสโมสรและการเข้าร่วมการแข่งขันฟุตบอลไทยลีก 1

ข้อมูลจากแต่ละแหล่งได้รับการตรวจสอบความครบถ้วน ความต่อเนื่อง และความสอดคล้องของนิยามก่อนจัดทำเป็นฐานข้อมูลแบบพาเนล โดยใช้รหัสจังหวัดและปีเป็นตัวเชื่อมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ หากหน่วยวัดหรือระดับราคาของข้อมูลแตกต่างกัน จะดำเนินการปรับให้อยู่ในหน่วยและฐานเดียวกันก่อนนำไปวิเคราะห์

2.3 ตัวแปรและการวัดตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์จำแนกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการแข่งขันฟุตบอลไทยลีก 1 (TL1) กำหนดเป็นตัวแปรหุ่น โดยมีค่าเท่ากับ 1 เมื่อจังหวัดนั้นมีสโมสรเข้าร่วมการแข่งขันไทยลีก 1 ในปีการศึกษา และมีค่าเท่ากับ 0 เมื่อไม่มีสโมสรเข้าร่วมการแข่งขันในปีดังกล่าว

ตัวแปรควบคุม ได้แก่ จำนวนประชากรของแต่ละจังหวัด วัดเป็นจำนวนคน เพื่อควบคุมความแตกต่างด้านขนาดและลักษณะของจังหวัดที่อาจส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว

ตัวแปรที่สะท้อนเส้นทางอิทธิพลทางอ้อม ได้แก่ รายได้จากการท่องเที่ยว วัดเป็นมูลค่าเงินบาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว วัดเป็นบาทต่อคน จำนวนนักท่องเที่ยว วัดเป็นจำนวนคน งบประมาณสนับสนุนกีฬา และงบประมาณลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งวัดเป็นมูลค่า สัดส่วน หรือร้อยละตามลักษณะของข้อมูลที่หน่วยงานเจ้าของข้อมูลเผยแพร่

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) วัดเป็นมูลค่าเงินบาท รายได้ต่อหัว วัดเป็นบาทต่อคน และการจ้างงาน วัดจากจำนวนหรือสัดส่วนประชากรที่มีงานทำตามข้อมูลที่มีความต่อเนื่องในระดับจังหวัด ตัวแปรทั้งสามใช้เป็นตัวชี้วัดกิจกรรมทางเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น (Economic Activity)

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

2.4.1 สถิติเชิงพรรณนา

ข้อมูลได้รับการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด เพื่ออธิบายลักษณะและการกระจายของตัวแปร รวมทั้งตรวจสอบข้อมูลผิดปกติและข้อมูลสูญหายก่อนการประมาณแบบจำลอง

2.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบพานเนล

การศึกษานี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบพานเนล เนื่องจากชุดข้อมูลประกอบด้วยข้อมูลภาคตัดขวางระดับจังหวัดและข้อมูลอนุกรมเวลารายปี การวิเคราะห์ดังกล่าวช่วยควบคุมความแตกต่างเฉพาะของแต่ละจังหวัดที่ไม่สามารถสังเกตหรือวัดได้โดยตรง เพิ่มจำนวนหน่วยสังเกต และเพิ่มประสิทธิภาพในการประมาณค่า (Baltagi, 2008; Wooldridge, 2010)

แบบจำลองสมการถดถอยทั่วไปที่ใช้ในการศึกษานี้สามารถแสดงได้ดังนี้

$$Y_{it} = \beta_0 + \beta_1 X_{it} + \beta_2 Z_{it} + \epsilon_{it}$$

โดยที่ Y_{it} หมายถึง ตัวแปรด้านเศรษฐกิจและรายได้ของจังหวัด i ในช่วงเวลา t ขณะที่ X_{it} หมายถึง ตัวแปร TL1 และ Z_{it} หมายถึง ตัวแปรควบคุมต่าง ๆ ส่วน ϵ_{it} คือ ค่าความคลาดเคลื่อนของแบบจำลอง

การประมาณค่าเริ่มจากการเปรียบเทียบแบบจำลอง Pooled Ordinary Least Squares แบบจำลองผลกระทบคงที่ และแบบจำลองผลกระทบสุ่ม จากนั้นใช้การทดสอบที่เหมาะสมเพื่อเลือกแบบจำลองที่สอดคล้องกับลักษณะข้อมูล โดยใช้การทดสอบ Hausman เพื่อเปรียบเทียบแบบจำลองผลกระทบคงที่กับแบบจำลองผลกระทบสุ่ม ผลการทดสอบสนับสนุนการใช้แบบจำลองผลกระทบคงที่เนื่องจากสามารถควบคุมลักษณะเฉพาะของแต่ละจังหวัดที่ไม่เปลี่ยนแปลงตามเวลาและอาจมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระได้ (Hausman, 1978; Baltagi, 2008) การทดสอบสมมติฐานกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2.4.3 การแปลงค่าตัวแปรด้วยลอการิทึม

ตัวแปรทางเศรษฐกิจที่มีการกระจายเบ้และความแตกต่างของขนาดระหว่างจังหวัดสูงได้รับการแปลงด้วยลอการิทึมธรรมชาติ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด รายได้ต่อหัว รายได้จากการท่องเที่ยว และจำนวนประชากร การแปลงดังกล่าวช่วยลดอิทธิพลของค่าสุดโต่ง ลดความแปรปรวนที่ไม่คงที่ และทำให้การกระจายของข้อมูลเหมาะสมต่อการประมาณแบบจำลองมากขึ้น (Field, 2013; Osborne, 2002) ส่วนงบประมาณสนับสนุนกีฬาและงบประมาณลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานใช้ในรูปสัดส่วนหรือร้อยละตามรูปแบบของข้อมูลต้นทาง

Citation : ฉันทพงศ์ กุลนาถศิริ. (2569). การส่งเสริมอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอล ภายใต้การแข่งขันในระดับ Thai League 1 (ไทยลีก 1) เพื่อ



การพัฒนาเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 10(2), e301942.

<https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2026. e301942>

การตีความค่าสัมประสิทธิ์พิจารณาตามรูปแบบของสมการ หากตัวแปรตามอยู่ในรูปลอการิทึมและตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรหุ่น ผลของ TL1 คำนวณเป็นร้อยละโดยใช้ $100[\exp(\beta)-1]$ ส่วนแบบจำลองที่ทั้งตัวแปรตามและตัวแปรอิสระอยู่ในรูปลอการิทึม ค่าสัมประสิทธิ์เป็นค่าความยืดหยุ่น

2.4.4 การวิเคราะห์อิทธิพล

นอกจากการวิเคราะห์สมการถดถอยแล้ว การศึกษานี้ใช้การวิเคราะห์อิทธิพล (Path Analysis) ภายใต้กรอบแบบจำลองสมการโครงสร้าง เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ตามกรอบแนวคิดการวิจัย การวิเคราะห์ครอบคลุมผลโดยตรงของ TL1 ต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ผลทางอ้อมผ่านรายได้จากการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยว งบประมาณสนับสนุนกีฬา และงบประมาณลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งผลรวมของอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม

การวิเคราะห์อิทธิพลเหมาะสำหรับการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลายตัวในแบบจำลองเดียว และช่วยแยกผลโดยตรงออกจากผลที่เกิดผ่านตัวแปรอื่นตามเส้นทางที่กำหนดไว้ในกรอบแนวคิด (Hair et al., 2010) การตีความผลพิจารณาจากขนาด ทิศทาง และนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์ในแต่ละเส้นทาง โดยหลีกเลี่ยงการสรุปความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลเกินกว่าข้อจำกัดของข้อมูลและแบบแผนการวิจัย

3. การวิจัยเชิงคุณภาพ

3.1 การเลือกพื้นที่ศึกษา

การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การศึกษาเชิงกรณีใน 4 จังหวัดที่มีสโมสรเข้าร่วมการแข่งขันไทยลีก 1 ได้แก่ เชียงราย ลำพูน สุโขทัย และอุทัยธานี พื้นที่ดังกล่าวได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นตัวแทนของภาคเหนือตอนบนและภาคเหนือตอนล่าง มีความแตกต่างด้านโครงสร้างเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว และมีสโมสรที่มีระยะเวลาหรือประสบการณ์ในการแข่งขันไทยลีก 1 แตกต่างกัน จึงเหมาะสำหรับการเปรียบเทียบบทบาทของฟุตบอลอาชีพและรูปแบบความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในบริบทพื้นที่ที่หลากหลาย

3.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจงจากผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอลและการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น รวมจำนวน 105 คน ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลจากหน่วยงานส่วนกลาง 9 คน และผู้ให้ข้อมูลจากพื้นที่ศึกษา 4 จังหวัด จังหวัดละ 24 คน

ผู้ให้ข้อมูลจำแนกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มภาครัฐ เช่น ผู้แทนกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การกีฬาแห่งประเทศไทย สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย หน่วยงานระดับจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษา (2) กลุ่มภาคเอกชน เช่น ผู้บริหารสโมสร ผู้ฝึกสอน นักฟุตบอล ผู้แทนหอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการ และผู้เกี่ยวข้องกับสื่อกีฬา (3) กลุ่มภาคประชาชน เช่น

แฟนบอลที่อาศัยอยู่ในจังหวัดที่มีสโมสรไทยลีก 1 แฟนบอลจากนอกพื้นที่ และประชาชนหรือผู้ประกอบการที่มีใช้แฟนบอล

เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้บริหารสโมสร ผู้ฝึกสอน นักฟุตบอล และผู้แทนธุรกิจได้รับการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ส่วนกลุ่มแฟนบอลได้รับการเก็บข้อมูลด้วยการอภิปรายกลุ่ม เพื่อเปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับผลกระทบของการแข่งขันฟุตบอลต่อเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และชุมชน

3.3 เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพ

เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและแนวคำถามการอภิปรายกลุ่ม ซึ่งพัฒนาจากวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และผลการทบทวนวรรณกรรม ประเด็นคำถามครอบคลุมผลกระทบของฟุตบอลอาชีพต่อเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น บทบาทของแต่ละภาคส่วน รูปแบบความร่วมมือ ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอเชิงนโยบาย

คุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาได้รับการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญด้วยดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (IOC) จากนั้นปรับถ้อยคำและลำดับคำถามให้เหมาะสมกับผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูล

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์เชิงลึกดำเนินการแบบพบหน้า แบบออนไลน์ หรือทางโทรศัพท์ตามความเหมาะสม โดยใช้คำถามหลักชุดเดียวกันและเปิดโอกาสให้ซักถามเพิ่มเติมตามบทบาทและประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล ส่วนการอภิปรายกลุ่มใช้แนวคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรม การเข้าชม การใช้จ่ายในวันแข่งขัน ผลที่เกิดกับธุรกิจ และชุมชน ตลอดจนความคิดเห็นต่อบทบาทของสโมสรและหน่วยงานภาครัฐ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการอภิปรายกลุ่มได้รับการบันทึก ถอดความ และจัดเก็บโดยคำนึงถึงการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลเชิงคุณภาพได้รับการวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา โดยเริ่มจากการอ่านและตรวจสอบบทถอดความ การกำหนดรหัสข้อมูล การจัดกลุ่มรหัสที่มีความหมายใกล้เคียงกัน และการสังเคราะห์เป็นประเด็นหลักตามวัตถุประสงค์การวิจัย ประเด็นวิเคราะห์ประกอบด้วยผลกระทบต่อเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น บทบาทของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน รูปแบบความร่วมมือ ปัญหาและข้อจำกัด และแนวทางเชิงนโยบาย

นอกจากนี้ ใช้การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อจำแนกบทบาท อำนาจ ความสนใจ และความสัมพันธ์ของผู้เกี่ยวข้องแต่ละกลุ่ม ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวนำมาใช้พัฒนาข้อเสนอเกี่ยวกับรูปแบบความร่วมมือในการส่งเสริมอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอลและการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น

3.6 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้รับการตรวจสอบด้วยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ประกอบด้วย การเปรียบเทียบข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลต่างกลุ่มและต่างพื้นที่ การเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

ลึก การอภิปรายกลุ่ม และเอกสาร ตลอดจนการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างผลเชิงคุณภาพกับข้อมูลสถิติและผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ หากพบข้อมูลที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยพิจารณาบริบท แหล่งข้อมูล และหลักฐานประกอบก่อนสรุปผล

4. การบูรณาการผลการวิจัย

การบูรณาการผลดำเนินการภายหลังการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละส่วนเสร็จสิ้น โดยนำผลเชิงคุณภาพมาใช้สนับสนุน อธิบาย หรือชี้ให้เห็นข้อจำกัดของผลเชิงปริมาณ เช่น การอธิบายกลไกที่การท่องเที่ยวและโครงสร้างพื้นฐานส่งผลผ่านการแข่งขันไทยลีก 1 ไปสู่ GPP และรายได้ต่อหัว รวมทั้งอธิบายเหตุที่ผลด้านการจ้างงานอาจไม่ชัดเจน นอกจากนี้ ข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียยังนำมาใช้แปลงผลเชิงสถิติให้เป็นข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอลภายใต้การแข่งขันในระดับ Thai League 1 (ไทยลีก 1) เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น” ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาผลกระทบของอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอลต่อเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่นในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยจำนวน 17 จังหวัด ผลการวิจัยสามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาผลกระทบของการแข่งขันฟุตบอลไทยลีก 1 ต่อเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น

ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบ Panel Data Regression ในรูปแบบ Fixed Effect พบว่า การจัดการแข่งขันฟุตบอลในระดับไทยลีก 1 ส่งผลเชิงบวกต่อเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) และรายได้ต่อหัวของประชากรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบผลกระทบทางตรงของการแข่งขันฟุตบอลไทยลีก 1 (TL1) ต่อเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น

สมมติฐาน	ความสัมพันธ์	ค่าสัมประสิทธิ์	ผลการทดสอบ
H10.1	TL1 → GPP	0.461***	ยืนยัน
H10.2	TL1 → รายได้ต่อหัว	0.486***	ยืนยัน
H10.3	TL1 → การจ้างงาน	-0.098***	ไม่ยืนยัน

หมายเหตุ: *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการทดสอบผลกระทบทางตรงของการจัดการแข่งขันฟุตบอลในระดับไทยลีก 1 (TL1) ต่อเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น พบว่า การมีสโมสรฟุตบอลในระดับไทยลีก 1 ส่งผลเชิงบวกต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) และรายได้ต่อหัวของประชากรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

โดยผลการทดสอบสมมติฐาน H10.1 พบว่า TL1 ส่งผลเชิงบวกต่อ GPP ด้วยค่าสัมประสิทธิ์ 0.461*** สะท้อนว่า จังหวัดที่มีสโมสรฟุตบอลในระดับไทยลีก 1 มีแนวโน้มที่จะมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงกว่าจังหวัดที่ไม่มีสโมสรฟุตบอล ขณะที่สมมติฐาน H10.2 พบว่า TL1 ส่งผลเชิงบวกต่อรายได้ต่อหัวของประชากร ด้วยค่าสัมประสิทธิ์ 0.486*** แสดงให้เห็นว่า การแข่งขันฟุตบอลอาชีพมีส่วนช่วยกระตุ้นรายได้ของประชาชนในพื้นที่

อย่างไรก็ตาม ผลการทดสอบสมมติฐาน H10.3 พบว่า TL1 ส่งผลเชิงลบต่อการจ้างงาน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์ -0.098*** จึงไม่สามารถยืนยันสมมติฐานได้ สะท้อนว่า แม้การแข่งขันฟุตบอลจะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจและรายได้ แต่ยังไม่ส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มการจ้างงานในพื้นที่อย่างชัดเจน ซึ่งอาจเกิดจากการจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกีฬาเป็นการจ้างงานชั่วคราว หรือเกิดการกระจุกตัวของรายได้ในบางภาคธุรกิจมากกว่าการขยายตัวของการจ้างงานโดยรวม

ดังนั้นผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า จังหวัดที่มีสโมสรฟุตบอลแข่งขันในระดับไทยลีก 1 มีแนวโน้มที่จะมีมูลค่าทางเศรษฐกิจและรายได้ของประชาชนสูงกว่าจังหวัดที่ไม่มีสโมสรฟุตบอล อย่างไรก็ตาม ผลกระทบต่อการจ้างงานยังไม่ชัดเจนในเชิงบวก เนื่องจากการจ้างงานบางส่วนอาจเกิดขึ้นเพียงชั่วคราวในช่วงการแข่งขันกีฬา

2. ผลการศึกษาปัจจัยด้านการท่องเที่ยวและงบประมาณภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมฟุตบอล

ผลการวิจัยพบว่า อุตสาหกรรมฟุตบอลส่งผลต่อเศรษฐกิจท้องถิ่นผ่านกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวและงบประมาณด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง TL1 กับกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง

สมมติฐาน	ความสัมพันธ์	ค่าสัมประสิทธิ์	ผลการทดสอบ
H5	TL1 → รายได้ท่องเที่ยว	0.140	ไม่สามารถสรุปได้
H6	TL1 → การใช้ยานักท่องเที่ยว	0.108***	ยืนยัน
H7	TL1 → จำนวนนักท่องเที่ยว	0.128	ไม่สามารถสรุปได้
H8	TL1 → งบประมาณกีฬา	-0.891	ไม่สามารถสรุปได้
H9	TL1 → งบประมาณโครงสร้างพื้นฐาน	0.230**	ยืนยัน

หมายเหตุ: ***, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการแข่งขันฟุตบอลในระดับไทยลีก 1 (TL1) กับกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง พบว่า การแข่งขันฟุตบอลส่งผลเชิงบวกต่อการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวและงบประมาณด้านโครงสร้างพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โดยการจัดการแข่งขันฟุตบอลในระดับไทยลีก 1 ส่งผลเชิงบวกต่อการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว (H6) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์ 0.108*** สะท้อนว่า การแข่งขันฟุตบอลช่วยกระตุ้นการใช้จ่ายด้านที่พัก อาหาร การเดินทาง และกิจกรรมทางเศรษฐกิจในช่วงวันแข่งขันกีฬา ขณะเดียวกัน ยังส่งผลเชิงบวกต่องบประมาณด้านโครงสร้างพื้นฐาน (H9) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์ 0.230** แสดงให้เห็นว่า จังหวัดที่มีสโมสรฟุตบอลมีแนวโน้มได้รับการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มขึ้น เช่น ระบบคมนาคม สนามกีฬา และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

อย่างไรก็ตาม แม้การจัดการแข่งขันฟุตบอลจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อรายได้ด้านการท่องเที่ยว (H5) และจำนวนนักท่องเที่ยว (H7) แต่ผลดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงยังไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนว่า การแข่งขันฟุตบอลช่วยเพิ่มรายได้หรือจำนวนนักท่องเที่ยวโดยตรง นอกจากนี้ ผลการทดสอบต่องบประมาณด้านกีฬา (H8) ก็ไม่สามารถสรุปได้เช่นกัน เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณของภาครัฐขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยนอกเหนือจากการมีสโมสรฟุตบอลในพื้นที่

ดังนั้นผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การแข่งขันฟุตบอลไทยลีก 1 ช่วยกระตุ้นการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว และส่งผลให้เกิดการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานในจังหวัดที่มีสโมสรฟุตบอลมากขึ้น

3. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อม (Path Analysis)

ผลการวิเคราะห์อิทธิพล (Path Analysis) ด้วยโมเดล SEM พบว่า การแข่งขันฟุตบอลระดับไทยลีก 1 ส่งผลต่อเศรษฐกิจท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรด้านการท่องเที่ยวและโครงสร้างพื้นฐานมีความสำคัญมากที่สุด

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)

แนวทาง	อิทธิพลรวม	ตัวแปรส่งผ่านสำคัญ
TL1 → Revenue → GPP	0.372***	รายได้ท่องเที่ยว
TL1 → Spending → GPP	0.372***	การใช้จ่ายนักท่องเที่ยว
TL1 → Tourist → GPP	0.371***	จำนวนนักท่องเที่ยว
TL1 → Infrastructure Budget → GPP	0.292***	งบโครงสร้างพื้นฐาน

หมายเหตุ: *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิเคราะห์อิทธิพล (Path Analysis) ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) พบว่า การจัดการแข่งขันฟุตบอลในระดับไทยลีก 1 (TL1) ส่งผลเชิงบวกต่อเศรษฐกิจจังหวัดผ่านตัวแปรด้านการท่องเที่ยวและงบประมาณภาครัฐอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โดยผลการศึกษาพบว่า TL1 ส่งผลต่อ GPP ผ่านรายได้ด้านการท่องเที่ยว (Revenue) และการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว (Spending) มากที่สุด ซึ่งมีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.372*** เท่ากัน สะท้อนว่า การแข่งขันฟุตบอลช่วยกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการหมุนเวียนของรายได้ในพื้นที่ทั้งด้านที่พัก ร้านอาหาร การเดินทาง และธุรกิจบริการต่าง ๆ

ขณะเดียวกัน การแข่งขันฟุตบอลยังส่งผลต่อ GPP ผ่านจำนวนนักท่องเที่ยว (Tourist) โดยมีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.371*** แสดงให้เห็นว่า การดึงดูดผู้ชมและแฟนคลับเข้าสู่พื้นที่มีส่วนช่วยเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของจังหวัด

นอกจากนี้ งบประมาณด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure Budget) ยังเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่างการแข่งขันฟุตบอลกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยมีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.292*** สะท้อนว่า การลงทุนด้านคมนาคม สนามกีฬา และสิ่งอำนวยความสะดวกของภาครัฐ มีส่วนช่วยสนับสนุนเศรษฐกิจจังหวัดในระยะยาว

โดยสรุป ผลการวิเคราะห์อิทธิพลชี้ให้เห็นว่า การแข่งขันฟุตบอลในระดับไทยลีก 1 ไม่ได้ส่งผลต่อเศรษฐกิจจังหวัดโดยตรงเพียงอย่างเดียว แต่ส่งผลผ่านกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวและการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้แก่ท้องถิ่น และแสดงให้เห็นว่า การแข่งขันฟุตบอลระดับไทยลีก 1 ช่วยเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดประมาณร้อยละ 34-45 เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดที่ไม่มีสโมสรฟุตบอล โดยผลกระทบสำคัญเกิดผ่านกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวและงบประมาณด้านโครงสร้างพื้นฐาน

4. ผลการวิเคราะห์ผลกระทบต่อการจ้างงาน

ผลการศึกษาพบว่า แม้ผลกระทบทางตรงของ TL1 ต่อการจ้างงานจะไม่ชัดเจน แต่เมื่อวิเคราะห์ผ่านตัวแปรส่งผ่าน พบว่า การแข่งขันฟุตบอลส่งผลเชิงบวกต่อการจ้างงานผ่านกิจกรรมทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวและงบประมาณภาครัฐ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลต่อการจ้างงาน

แนวทาง	อิทธิพลรวม	ตัวแปรส่งผ่านสำคัญ
TL1 → Revenue → Employment	0.390***	รายได้ท่องเที่ยว
TL1 → Spending → Employment	0.389***	การใช้จ่ายนักท่องเที่ยว
TL1 → Tourist → Employment	0.390***	จำนวนนักท่องเที่ยว
TL1 → Infrastructure Budget → Employment	0.296***	งบโครงสร้างพื้นฐาน

หมายเหตุ: *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิเคราะห์อิทธิพล (Path Analysis) ต่อการจ้างงาน พบว่า การจัดการแข่งขันฟุตบอลในระดับไทยลีก 1 (TL1) ส่งผลเชิงบวกต่อการจ้างงานผ่านกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โดยผลการศึกษาพบว่า TL1 ส่งผลต่อการจ้างงานผ่านรายได้ด้านการท่องเที่ยว (Revenue) และจำนวนนักท่องเที่ยว (Tourist) มากที่สุด ซึ่งมีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.390*** ขณะที่การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว (Spending) มีค่าอิทธิพลรวมใกล้เคียงกันที่ 0.389*** สะท้อนว่า การแข่งขันฟุตบอลช่วยกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคบริการ เช่น ธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร การเดินทาง และการค้าปลีก ส่งผลให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้นในพื้นที่

นอกจากนี้ งบประมาณด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure Budget) ยังส่งผลเชิงบวกต่อการจ้างงาน โดยมีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.296*** แสดงให้เห็นว่า การลงทุนของภาครัฐด้านคมนาคม สนามกีฬา และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีส่วนช่วยสร้างการจ้างงานทั้งทางตรงและทางอ้อมในจังหวัดที่มีสโมสรฟุตบอล

โดยสรุป ผลการวิเคราะห์อิทธิพลชี้ให้เห็นว่า การแข่งขันฟุตบอลในระดับไทยลีก 1 สามารถส่งเสริมการจ้างงานได้ผ่านกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวและการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจและการจ้างงานของท้องถิ่น และ แสดงให้เห็นว่า จังหวัดที่มีการแข่งขันฟุตบอลในระดับไทยลีก 1 มีระดับการจ้างงานเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 33-48 ผ่านกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการลงทุนของภาครัฐ

5. ผลการศึกษากลไกการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นผ่านฟุตบอลอาชีพ

จากผลการศึกษา พบว่า ตัวแปรส่งผ่านที่สำคัญที่สุด ได้แก่ รายได้ด้านการท่องเที่ยว การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว และงบประมาณด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างการแข่งขันฟุตบอลกับการเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัด ดังนั้นผลการศึกษาสะท้อนว่า อุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอลสามารถสร้าง “ผลคูณทางเศรษฐกิจ” (Economic Multiplier Effect) ผ่านกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ธุรกิจบริการ และการลงทุนภาครัฐ



ภาพที่ 2 กลไกการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นผ่านอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอลระดับอาชีพ

จากแผนภาพดังกล่าว “กลไกการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นผ่านอุตสาหกรรมฟุตบอลอาชีพ” ภายใต้การแข่งขันในระดับไทยลีก 1 (TL1) โดยแสดงให้เห็นว่า การแข่งขันฟุตบอลอาชีพไม่ได้ส่งผลต่อเศรษฐกิจจังหวัดโดยตรงเพียงอย่างเดียว แต่ส่งผลผ่านกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง ซึ่งก่อให้เกิด “ผลคูณทางเศรษฐกิจ” (Economic Multiplier Effect) ในระดับท้องถิ่น

ในขั้นแรก การมีสโมสรฟุตบอลในระดับไทยลีก 1 ทำหน้าที่เป็น “ตัวกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ” ของจังหวัด ผ่านตัวแปรส่งผ่านสำคัญ ได้แก่ รายได้ด้านการท่องเที่ยว การใช้จ่ายของนักเตะท่องเที่ยว จำนวนนักเตะท่องเที่ยว และงบประมาณด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะการใช้จ่ายของนักเตะท่องเที่ยวและรายได้ด้านการท่องเที่ยว ซึ่งมีค่าอิทธิพลรวมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) สูงที่สุดที่ 0.372*** ขณะที่จำนวนนักเตะเที่ยวมีค่าอิทธิพลรวม 0.371*** และงบประมาณด้านโครงสร้างพื้นฐานมีค่าอิทธิพลรวม 0.292***

กิจกรรมทางเศรษฐกิจดังกล่าวช่วยกระตุ้นภาคธุรกิจและชุมชนท้องถิ่น เช่น ธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร การค้าปลีก การขนส่ง และกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ซึ่งส่งผลให้เกิดการหมุนเวียนของรายได้ในพื้นที่ และนำไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัด

ผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ประกอบด้วย การเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) รายได้ต่อหัวของประชากร และการจ้างงาน โดยผลการศึกษาพบว่า TL1 ส่งผลเชิงบวกโดยตรงต่อ GPP และรายได้

Citation : ผนัณนาค์ กุลนาคศิริ. (2569). การส่งเสริมอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอล ภายใต้การแข่งขันในระดับ Thai League 1 (ไทยลีก 1) เพื่อ



การพัฒนาเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 10(2), e301942.

<https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2026. e301942>

ต่อหัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ผลต่อการจ้างงานเกิดขึ้นผ่านกิจกรรมทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยว และการลงทุนภาครัฐเป็นสำคัญ

นอกจากนี้ยังสะท้อนบทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนในการสนับสนุนอุตสาหกรรมฟุตบอล ผ่านการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาสนามกีฬา และการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ซึ่งช่วยเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัดในระยะยาว

ดังนั้น จึงแสดงให้เห็นว่า อุตสาหกรรมฟุตบอลอาชีพในระดับไทยลีก 1 สามารถเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่น ผ่านการเชื่อมโยงกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ธุรกิจบริการ และการลงทุนภาครัฐ จนก่อให้เกิดผลคูณทางเศรษฐกิจและการพัฒนาเศรษฐกิจระดับจังหวัดอย่างยั่งยืน

6. ผลการศึกษาบทบาทของภาครัฐและงบประมาณสนับสนุน

ผลการวิจัยพบว่า งบประมาณด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ภาครัฐจัดสรรให้จังหวัดที่มีสโมสรฟุตบอลส่งผลต่อเศรษฐกิจและการจ้างงานสูงกว่างบประมาณด้านกีฬาโดยตรง

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบผลกระทบของงบประมาณภาครัฐ

ประเภทงบประมาณ	ผลต่อ GPP	ผลต่อการจ้างงาน
งบประมาณด้านกีฬา	ต่ำ / ไม่ชัดเจน	ส่งผลบางส่วน
งบประมาณโครงสร้างพื้นฐาน	สูง	สูง

ตารางที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบของงบประมาณภาครัฐต่อเศรษฐกิจและการจ้างงานในพื้นที่ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ งบประมาณด้านกีฬา และงบประมาณด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ผลการศึกษาพบว่า งบประมาณด้านกีฬา ส่งผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ในระดับต่ำหรือไม่ชัดเจน และส่งผลต่อการจ้างงานเพียงบางส่วน สะท้อนว่า การสนับสนุนด้านกีฬาเพียงอย่างเดียวอาจยังไม่เพียงพอที่จะกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับจังหวัดได้อย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากงบประมาณดังกล่าวมักใช้กับกิจกรรมเฉพาะด้านกีฬา หรือเกิดผลกระทบในวงจำกัด

ในทางตรงกันข้าม งบประมาณด้านโครงสร้างพื้นฐาน ส่งผลเชิงบวกต่อทั้ง GPP และการจ้างงานในระดับสูง โดยเฉพาะการลงทุนด้านถนน ระบบคมนาคม สนามกีฬา และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งช่วยเพิ่มการเข้าถึงพื้นที่ กระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และเอื้อต่อการขยายตัวของภาคธุรกิจและการท่องเที่ยว

ดังนั้น ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นมากกว่าการสนับสนุนงบประมาณกีฬาเพียงอย่างเดียว เนื่องจากสามารถสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมในระยะยาว และผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ระบบคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวก มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นมากกว่าการสนับสนุนงบประมาณกีฬาเพียงอย่างเดียว

Citation : Kulnartsiri, N. (2026). Football Industry: The relation between football clubs in the Thai League 1 and Local



Economic Development, and How to Promote It. *Journal of Local Governance and Innovation*, 10(2), e301942.

<https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2026.e301942>

7. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมระหว่าง 3 ภาคส่วนในอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอล

ผลการกลุ่มสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่นับว่าเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญ พบว่า อุตสาหกรรมฟุตบอลอาชีพในระดับไทยลีก 1 เป็นศูนย์กลางที่ขับเคลื่อน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน โดยจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของ 3 ภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ตามแนวคิดการมีส่วนร่วมแบบ Collaborative Governance (Osborne, 2010 และ Cheema, 2005) ในรูปแบบการสร้างเครือข่าย โดยภาครัฐต้องปรับเปลี่ยนบทบาท จากเดิมที่เน้นด้านการปกครองที่มีภาครัฐเป็นศูนย์กลางของอำนาจ ไปสู่การเป็นผู้กำกับดูแลและสนับสนุนที่ไม่ใช่ผู้ที่ตัดสินใจและสั่งการเพียงฝ่ายเดียว รวมถึงภาครัฐจำเป็นต้องมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด และนำตนเองไปอยู่ภายในความสัมพันธ์ที่พึ่งพาอาศัยกับอีก 2 ภาคส่วน ราวกับการฝังตัวเพื่อทำงานอย่างใกล้ชิดร่วมกับส่วนท้องถิ่น ขณะที่ภาคเอกชน โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับสโมสรฟุตบอลและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการแข่งขันฟุตบอลไทยลีก 1 จะก้าวขึ้นมาเป็นศูนย์กลางหรือเป็นผู้ขับเคลื่อนหลัก ส่วนภาคเอกชนอื่นนอกเหนือจากสโมสรฟุตบอลเป็นผู้เสริมพลังและให้การสนับสนุนด้านเศรษฐกิจและการจ้างงานแก่ท้องถิ่น โดยมีภาคประชาชนหรือแฟนคลับให้การสนับสนุน ทั้งด้านเศรษฐกิจ และการมีส่วนร่วมในสังคม

ดังนั้น การยกระดับเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น ผ่านสโมสรฟุตบอลที่ทำการแข่งขันในระดับไทยลีก 1 จำเป็นต้องใช้การมีส่วนร่วมจาก ทั้ง 3 ภาคส่วน อย่างเป็นเครือข่ายที่เชื่อมโยงกัน มีความสัมพันธ์กันในรูปแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เพื่อประโยชน์ด้านองค์ความรู้ ทรัพยากร และเพื่อให้การดำเนินการบรรลุเป้าหมายเชิงนโยบายที่ตั้งร่วมกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการศึกษาสะท้อนว่าอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอลภายใต้การแข่งขันไทยลีก 1 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่นในภาคเหนือ โดยจังหวัดที่มีสโมสรเข้าร่วมการแข่งขันไทยลีก 1 มีแนวโน้มที่จะมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดและรายได้ต่อหัวสูงกว่าจังหวัดที่ไม่มีการแข่งขัน อย่างไรก็ตาม ผลดังกล่าวไม่ควรตีความว่าการมีสโมสรฟุตบอลเพียงอย่างเดียวทำให้เศรษฐกิจจังหวัดเติบโตโดยอัตโนมัติ เพราะผลประโยชน์ส่วนสำคัญเกิดผ่านกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการท่องเที่ยว การใช้จ่ายของผู้มาเยือน และการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน แสดงให้เห็นว่าฟุตบอลอาชีพทำหน้าที่เป็นตัวกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากกว่าจะเป็นแหล่งรายได้ที่แยกออกจากโครงสร้างเศรษฐกิจของพื้นที่

ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยกีฬา ซึ่งอธิบายว่ากีฬาอาชีพสามารถสร้างการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจผ่านการเดินทาง การบริโภค และการขยายตัวของธุรกิจบริการ (Crompton, 1995) ในบริบทภาคเหนือ การแข่งขันฟุตบอลสามารถเชื่อมโยงกับกิจกรรมของ โรงแรม ร้านอาหาร การขนส่ง การค้าปลีก และผู้ประกอบการรายย่อย โดยเฉพาะในจังหวัดที่มีฐานเศรษฐกิจด้านบริการและการท่องเที่ยวอยู่แล้ว ผลการศึกษาจึงสอดคล้องกับข้อเสนอว่าแฟนไชส์กีฬา

Citation : ฉันทนงค์ กุลนาถศิริ. (2569). การส่งเสริมอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอล ภายใต้การแข่งขันในระดับ Thai League 1 (ไทยลีก 1) เพื่อ



การพัฒนาเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 10(2), e301942.

<https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2026. e301942>

อาชีพสามารถสนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่นผ่านการเพิ่มการใช้จ่ายในภาคบริการที่เกี่ยวข้อง (Coates & Humphreys, 2003) ทั้งนี้ ขนาดของประโยชน์ย่อมแตกต่างกันตามโครงสร้างเศรษฐกิจ ความพร้อมของธุรกิจ และความสามารถของแต่ละจังหวัดในการเชื่อมการแข่งขันฟุตบอลเข้ากับกิจกรรมอื่นในพื้นที่

บทบาทของการท่องเที่ยวเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างไทยลีก 1 กับผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ รายได้จากการท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดและการจ้างงาน สะท้อนว่าประโยชน์ของการแข่งขันมิได้จำกัดอยู่ภายในสนาม แต่กระจายไปยังที่พัก ร้านอาหาร การเดินทาง การจำหน่ายสินค้า และกิจกรรมนันทนาการ ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับ Gratton et al. (2000) ซึ่งอธิบายว่ากิจกรรมกีฬาสามารถส่งเสริมเศรษฐกิจระดับภูมิภาคผ่านการดึงดูดนักท่องเที่ยวและการเพิ่มกิจกรรมในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ สำหรับจังหวัดในภาคเหนือ การเชื่อมโยงโปรแกรมการแข่งขันกับแหล่งท่องเที่ยว วัฒนธรรม อาหาร และผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญในการเพิ่มระยะเวลาพำนักรวมและกระจายการใช้จ่ายออกจากพื้นที่โดยรอบสนามแข่งขัน

ในด้านการจ้างงาน ค่าสัมประสิทธิ์ผลกระทบโดยตรงของไทยลีก 1 มีทิศทางเป็นลบแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่อาจสรุปได้ว่าไทยลีก 1 ส่งผลให้การจ้างงานลดลง แต่สะท้อนว่ายังไม่มีหลักฐานเพียงพอว่าการมีการแข่งขันสามารถเพิ่มการจ้างงานประจำในระดับจังหวัดได้โดยตรง คำอธิบายที่เป็นไปได้คือ งานที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันจำนวนมากมีลักษณะชั่วคราว เป็นงานนอกเวลา หรือเกิดขึ้นเฉพาะวันแข่งขัน จึงอาจไม่ปรากฏอย่างชัดเจนในสถิติการจ้างงานรายปี นอกจากนี้ การใช้จ่ายของผู้บริโภคบางส่วนอาจเป็นการย้ายจากกิจกรรมอื่นในพื้นที่มายังกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับฟุตบอล มากกว่าจะเป็นการสร้างอุปสงค์ใหม่ทั้งหมด ผลดังกล่าวสอดคล้องกับ Coates และ Humphreys (2002) ที่ตั้งข้อสังเกตว่าผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของกีฬาอาชีพอาจถูกประเมินสูงเกินจริงหากไม่คำนึงถึงการทดแทนการใช้จ่าย ดังนั้น การประเมินผลด้านแรงงานควรแยกระหว่างงานชั่วคราวกับงานประจำ และพิจารณาคุณภาพ ความต่อเนื่อง และการกระจายตัวของการจ้างงานร่วมด้วย

ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่าการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานมีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นมากกว่างบประมาณสนับสนุนกีฬาเพียงอย่างเดียว เนื่องจากระบบขนส่ง การเข้าถึงสนามกีฬา สาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวสามารถรองรับทั้งกิจกรรมฟุตบอลและกิจกรรมทางเศรษฐกิจประเภทอื่น ประโยชน์จึงมีโอกาสกระจายออกไปในวงกว้างและคงอยู่ได้นานกว่าช่วงการแข่งขัน ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับ Baade และ Dye (1990) ซึ่งชี้ว่าประโยชน์ทางเศรษฐกิจของกีฬาอาชีพมีแนวโน้มเกิดขึ้นได้ชัดเจนเมื่อการพัฒนาด้านกีฬาถูกบูรณาการเข้ากับนโยบายพัฒนาเมืองและภูมิภาคอย่างไรก็ตาม การลงทุนดังกล่าวควรพิจารณาความคุ้มค่า การใช้ประโยชน์ร่วม และความต้องการของประชาชน เพื่อหลีกเลี่ยงการลงทุนที่ใช้ประโยชน์เฉพาะในวันแข่งขันหรือก่อให้เกิดภาระงบประมาณระยะยาว

Citation : Kulnartsiri, N. (2026). Football Industry: The relation between football clubs in the Thai League 1 and Local



Economic Development, and How to Promote It. *Journal of Local Governance and Innovation*, 10(2), e301942.

<https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2026.e301942>

ข้อค้นพบเชิงคุณภาพช่วยขยายความว่า การเปลี่ยนกิจกรรมฟุตบอลให้เป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภาครัฐควรทำหน้าที่กำหนดทิศทางอำนวยความสะดวก และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ขณะที่สโมสรฟุตบอลและภาคธุรกิจควรสร้างกิจกรรมสินค้าและบริการที่เชื่อมโยงการแข่งขันกับเศรษฐกิจท้องถิ่น ส่วนแฟนบอลและชุมชนมีบทบาทในการสร้างฐานการมีส่วนร่วม อัตลักษณ์ และความต่อเนื่องของกิจกรรม ความร่วมมือดังกล่าวช่วยลดข้อจำกัดของการดำเนินงานแบบแยกส่วนและเพิ่มโอกาสที่รายได้จากฟุตบอลจะกระจายไปยังผู้ประกอบการและประชาชนในพื้นที่

โดยสรุป ข้อค้นพบใหม่ของการศึกษานี้คือการแสดงให้เห็นว่า ผลกระทบของลีกฟุตบอลอาชีพภายในประเทศต่อเศรษฐกิจระดับจังหวัดในบริบทของประเทศกำลังพัฒนาเกิดขึ้นผ่านกลไกหลายระดับ ไทยลีก 1 มีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดและรายได้ต่อหัว แต่ผลประโยชน์ที่ยั่งยืนขึ้นอยู่กับความสามารถในการเชื่อมฟุตบอลเข้ากับการท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน ธุรกิจท้องถิ่น และความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ขณะเดียวกัน ผลที่ไม่ชัดเจนด้านการจ้างงานเตือนให้หลีกเลี่ยงการประเมินประโยชน์ของฟุตบอลอาชีพสูงเกินจริง ดังนั้น ฟุตบอลอาชีพควรถูกกำหนดให้เป็นองค์ประกอบหนึ่งของยุทธศาสตร์พัฒนาภูมิภาคแบบบูรณาการ ไม่ใช่มาตรการเดี่ยวที่สามารถรับประกันการเติบโตทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ที่ยั่งยืนได้ด้วยตนเอง

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

การศึกษานี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการใช้อุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอลเป็นกลไกพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นใน 3 ประเด็นสำคัญ

ประการแรก การมีสโมสรและการจัดการแข่งขันฟุตบอลไทยลีก 1 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดและรายได้ต่อหัว แสดงให้เห็นว่าลีกฟุตบอลอาชีพภายในประเทศสามารถสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจระดับจังหวัดได้ อย่างไรก็ตาม ผลที่มีต่อการจ้างงานโดยตรงยังไม่ชัดเจนเนื่องจากงานที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันส่วนหนึ่งมีลักษณะชั่วคราว ตามฤดูกาล หรือเกิดขึ้นเฉพาะวันแข่งขัน

ประการที่สอง ผลทางเศรษฐกิจของไทยลีก 1 มิได้เกิดจากกิจกรรมภายในสนามเพียงอย่างเดียว แต่เกิดผ่านกลไกส่งผ่านด้านการท่องเที่ยวและการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน โดยรายได้จากการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว และจำนวนนักท่องเที่ยวช่วยเชื่อมโยงการแข่งขันฟุตบอลกับธุรกิจที่พัก อาหาร การขนส่ง การค้าปลีก และบริการในพื้นที่ ขณะที่การลงทุนด้านระบบคมนาคม สนามกีฬา สาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกช่วยขยายและรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้ต่อเนื่องเกินกว่าช่วงการแข่งขัน ดังนั้น ศักยภาพทางเศรษฐกิจของฟุตบอลจึงขึ้นอยู่กับความสามารถของจังหวัดในการบูรณาการฟุตบอลเข้ากับการท่องเที่ยวและโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าการสนับสนุนกิจกรรมกีฬาเพียงด้านเดียว

Citation : ญัตติพงศ์ กุลนาถศิริ. (2569). การส่งเสริมอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอล ภายใต้การแข่งขันในระดับ Thai League 1 (ไทยลีก 1) เพื่อ

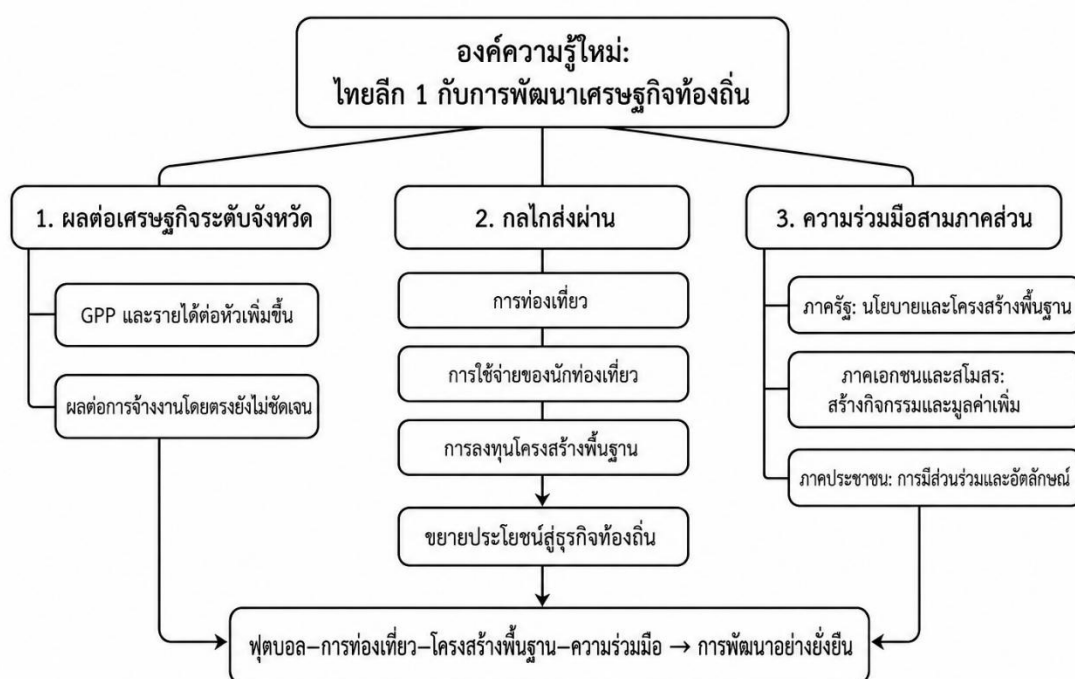


การพัฒนาเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 10(2), e301942.

<https://doi.org/10.65205/jlgsrru.2026. e301942>

ประการที่สาม การวิจัยเสนอรูปแบบความร่วมมือสามภาคส่วนเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับฟุตบอล ได้แก่ ภาครัฐทำหน้าที่กำหนดนโยบาย อำนวยความสะดวก สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน และกำกับติดตาม ภาคเอกชนและสโมสรฟุตบอลทำหน้าที่สร้างกิจกรรม รายได้ และมูลค่าเพิ่มร่วมกับธุรกิจท้องถิ่น ส่วนภาคประชาชนทำหน้าที่สร้างฐานการมีส่วนร่วม การบริโภค อัตลักษณ์ และความต่อเนื่องของกิจกรรม สโมสรฟุตบอลจึงมีบทบาทเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงทั้งสามภาคส่วนเข้ากับระบบเศรษฐกิจของจังหวัด

องค์ความรู้ดังกล่าวนำไปสู่ข้อเสนอเชิงแนวคิดว่าการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นด้วยฟุตบอลควรดำเนินการในรูปแบบ “ฟุตบอล-การท่องเที่ยว-โครงสร้างพื้นฐาน-ความร่วมมือ” โดยใช้การแข่งขันไทยลีก 1 เป็นตัวกระตุ้น เชื่อมกิจกรรมกับการท่องเที่ยวและธุรกิจท้องถิ่น สนับสนุนด้วยโครงสร้างพื้นฐานที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน และบริหารผ่านความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกระจายสู่พื้นที่และเกิดความยั่งยืนในระยะยาว



ภาพที่ 3 การใช้อุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอลเป็นกลไกพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าฟุตบอลอาชีพมีส่วนช่วยอย่างมากต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่น เมื่อบูรณาการเข้ากับนโยบายด้านการท่องเที่ยวและโครงสร้างพื้นฐาน ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายหลายประการดังนี้

Citation : Kulnartsiri, N. (2026). Football Industry: The relation between football clubs in the Thai League 1 and Local



Economic Development, and How to Promote It. *Journal of Local Governance and Innovation*, 10(2), e301942.

<https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2026.e301942>

ประการแรก หน่วยงานภาครัฐควรผนวกฟุตบอลอาชีพเข้ากับกลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจระดับภูมิภาค ควรส่งเสริมสโมสรฟุตบอลไม่เพียงแต่ในฐานะองค์การกีฬาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงสินทรัพย์ทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวที่สามารถกระตุ้นธุรกิจท้องถิ่นและสร้างรายได้ภายในเศรษฐกิจของจังหวัดด้วย

ประการที่สอง การลงทุนของภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมฟุตบอล การลงทุนในระบบขนส่ง การเข้าถึงสนามกีฬา สิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ และโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวสามารถเพิ่มการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจและเพิ่มผลประโยชน์ระยะยาวของการแข่งขันฟุตบอลสำหรับชุมชนท้องถิ่น

ประการที่สาม หน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัดและหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวควรเสริมสร้างนโยบายการท่องเที่ยวเชิงกีฬาโดยเชื่อมโยงกิจกรรมฟุตบอลกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น เทศกาลทางวัฒนธรรม และกิจกรรมชุมชน การบูรณาการนี้อาจเพิ่มการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวและขยายระยะเวลาการเข้าพักของนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดเจ้าภาพ

ประการที่สี่ การสนับสนุนเชิงนโยบายควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสโมสรฟุตบอล รัฐบาลท้องถิ่น ภาคเอกชน และองค์กรชุมชน ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนสามารถปรับปรุงความยั่งยืนของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับฟุตบอล และสร้างระบบนิเวศทางเศรษฐกิจในท้องถิ่นที่แข็งแกร่งยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติหลายประการสำหรับสโมสรฟุตบอล ธุรกิจท้องถิ่น และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ประการแรก สโมสรฟุตบอลควรพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดที่เพิ่มการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจในท้องถิ่นในวันแข่งขัน สโมสรอาจร่วมมือกับธุรกิจในท้องถิ่น ร้านอาหาร โรงแรม และผู้ค้า เพื่อสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจและกิจกรรมชุมชนที่เกี่ยวข้องกับฟุตบอล

ประการที่สอง ธุรกิจท้องถิ่นควรใช้การแข่งขันฟุตบอลเป็นโอกาสในการส่งเสริมผลิตภัณฑ์และบริการแก่ผู้มาเยือนและผู้สนับสนุนฟุตบอล การท่องเที่ยวในวันแข่งขันสามารถช่วยเพิ่มรายได้ให้กับภาคบริการ การค้าปลีก และการขนส่ง

ประการที่สาม สโมสรฟุตบอลควรเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของแฟนบอลและกิจกรรมในชุมชน เพื่อเพิ่มเอกลักษณ์ท้องถิ่นและการสนับสนุนระยะยาวสำหรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับฟุตบอล การมีส่วนร่วมของชุมชนสามารถปรับปรุงความยั่งยืนของอุตสาหกรรมฟุตบอลในระดับจังหวัดได้

ประการที่สี่ หน่วยงานท้องถิ่นควรปรับปรุงการจัดการจราจร การขนส่งสาธารณะ และบริการผู้มาเยือนในช่วงที่มีการแข่งขันฟุตบอล เพื่อเพิ่มความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและกระตุ้นให้กลับมาเยือนซ้ำ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยเพิ่มเติม

การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่ผลกระทบทางเศรษฐกิจของสโมสรฟุตบอลไทยลีก 1 ในภาคเหนือของประเทศไทยเป็นหลัก ดังนั้น การศึกษาในอนาคตอาจขยายขอบเขตการวิจัยในหลายด้าน

ประการแรก การวิจัยในอนาคตควรตรวจสอบผลกระทบของฟุตบอลอาชีพในภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศไทย เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคและระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับฟุตบอล

ประการที่สอง การศึกษาในอนาคตควรตรวจสอบผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรมในระยะยาวของฟุตบอลอาชีพ รวมถึงอัตลักษณ์ของชุมชน ความสมานฉันท์ทางสังคม การพัฒนาเยาวชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมกีฬา

ประการที่สาม ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างจังหวัดที่มีและไม่มีสโมสรฟุตบอลอาชีพ เพื่อให้เข้าใจถึงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจสุทธิของอุตสาหกรรมฟุตบอลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ประการที่สี่ การวิจัยในอนาคตอาจรวมตัวแปรเพิ่มเติม เช่น การลงทุนภาคเอกชน ลิขสิทธิ์สื่อ รายได้จากสปอนเซอร์ พฤติกรรมการบริโภคของแฟนบอล และการตลาดกีฬาดิจิทัล เพื่ออธิบายกลไกทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับฟุตบอลอาชีพได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- Agha, N., & Rascher, D. (2021). Economic development effects of major and minor league teams and stadiums. *Journal of Sports Economics*, 22(3), 274–294.
<https://doi.org/10.1177/1527002520975847>
- Baade, R. A. (1996). Professional sports as catalysts for metropolitan economic development. *Journal of Urban Affairs*, 18(1), 1–17. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9906.1996.tb00361.x>
- Baade, R. A., & Dye, R. F. (1990). The impact of stadiums and professional sports on metropolitan area development. *Growth and Change*, 21(2), 1–14.
<https://doi.org/10.1111/j.1468-2257.1990.tb00513.x>
- Baltagi, B. H. (2008). *Econometric analysis of panel data* (4th ed.). John Wiley & Sons.
- Bradbury, J. C., Coates, D., & Humphreys, B. R. (2023). The impact of professional sports franchises and venues on local economies: A comprehensive survey. *Journal of Economic Surveys*, 37(4), 1389–1431. <https://doi.org/10.1111/joes.12533>
- Cheema, G. S. (2005, May 24–27). *From public administration to governance: The paradigm shift in the link between government and citizens* [Conference paper].

Citation : Kulnartsiri, N. (2026). Football Industry: The relation between football clubs in the Thai League 1 and Local



Economic Development, and How to Promote It. *Journal of Local Governance and Innovation*, 10(2), e301942.

<https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2026.e301942>

6th Global Forum on Reinventing Government: Towards Participatory and Transparent Governance, Seoul, Republic of Korea.

<https://publicadministration.desa.un.org/capacity-development/global-forum/6th-global-forum>

Coates, D., & Humphreys, B. R. (2002). The economic impact of postseason play in professional sports. *Journal of Sports Economics*, 3(3), 291–299.
<https://doi.org/10.1177/1527002502003003005>

Coates, D., & Humphreys, B. R. (2003). The effect of professional sports on earnings and employment in the services and retail sectors in U.S. cities. *Regional Science and Urban Economics*, 33(2), 175–198. [https://doi.org/10.1016/S0166-0462\(02\)00010-8](https://doi.org/10.1016/S0166-0462(02)00010-8)

Coates, D., & Humphreys, B. R. (2008). Do economists reach a conclusion on subsidies for sports franchises, stadiums, and mega-events? *Econ Journal Watch*, 5(3), 294–315.
<https://econjwatch.org/articles/do-economists-reach-a-conclusion-on-subsidies-for-sports-franchises-stadiums-and-mega-events>

Crompton, J. L. (1995). Economic impact analysis of sports facilities and events: Eleven sources of misapplication. *Journal of Sport Management*, 9(1), 14–35.
<https://doi.org/10.1123/jsm.9.1.14>

Field, A. (2013). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics* (4th ed.). SAGE.

Gibson, H. J. (1998). Sport tourism: A critical analysis of research. *Sport Management Review*, 1(1), 45–76. [https://doi.org/10.1016/S1441-3523\(98\)70099-3](https://doi.org/10.1016/S1441-3523(98)70099-3)

Gratton, C., Dobson, N., & Shibli, S. (2000). The economic importance of major sports events: A case-study of six events. *Managing Leisure*, 5(1), 17–28.
<https://doi.org/10.1080/136067100375713>

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Pearson.

Hausman, J. A. (1978). Specification tests in econometrics. *Econometrica*, 46(6), 1251–1271.
<https://doi.org/10.2307/1913827>

Higham, J., & Hinch, T. (2009). *Sport and tourism: Globalization, mobility and identity*. Butterworth-Heinemann.

Citation : ณ์นางค์ กุลนาถศิริ. (2569). การส่งเสริมอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอล ภายใต้การแข่งขันในระดับ Thai League 1 (ไทยลีก 1) เพื่อ



การพัฒนาเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 10(2), e301942.

<https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2026.e301942>

- Hums, M. A., Barr, C. A., & Gullion, L. (1999). The ethical issues confronting managers in the sport industry. *Journal of Business Ethics*, 20(1), 51–66.
<https://doi.org/10.1023/A:1005951720456>
- Li, M., Pitts, B. G., & Quarterman, J. (2008). *Research methods in sport management*. Fitness Information Technology.
- Osborne, J. W. (2002). Notes on the use of data transformations. *Practical Assessment, Research, and Evaluation*, 8, Article 6. <https://doi.org/10.7275/4vng-5608>
- Osborne, S. P. (Ed.). (2010). *The new public governance? Emerging perspectives on the theory and practice of public governance*. Routledge.
<https://www.routledge.com/The-New-Public-Governance-Emerging-Perspectives-on-the-Theory-and-Practice-of-Public-Governance/Osborne/p/book/9780415494632>
- Pitts, B. G., Fielding, L. W., & Miller, L. K. (1994). Industry segmentation theory and the sport industry: Developing a sport industry segment model. *Sport Marketing Quarterly*, 3(1), 15–24. <https://doi.org/10.1177/106169349400300103>
- Pitts, B. G., & Stotlar, D. K. (2013). *Fundamentals of sport marketing* (4th ed.). Fitness Information Technology.
- Shank, M. D., & Lyberger, M. R. (2014). *Sports marketing: A strategic perspective* (5th ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315794082>
- Wooldridge, J. M. (2010). *Econometric analysis of cross section and panel data* (2nd ed.). The MIT Press. <https://mitpress.mit.edu/9780262232586/econometric-analysis-of-cross-section-and-panel-data/>

Citation : ผนางค์ กุลนาถศิริ. (2569). การส่งเสริมอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอล ภายใต้การแข่งขันในระดับ Thai League 1 (ไทยลีก 1) เพื่อ



การพัฒนาเศรษฐกิจและรายได้ท้องถิ่น. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 10(2), e301942.

<https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2026.e301942>